

Posudek oponenta disertační práce Mgr. Vladislavy Mazané

“ Morfologická charakteristika korejského dialektu ostrova Čedžu,

porovnání se standardní varietou a analýza zachovalých prvků středověké korejštiny”

předkládané v roce 2023 na Ústavu asijských studií

I. Stručná charakteristika práce

Disertační práce v teoretickém úvodu představuje jazykovou politiku Korejské republiky a její postoj k dialektům, zejména v současnosti probíhající snahy o revitalizaci a standardizace dialektu ostrova Čedžu, který usiluje o postavení nezávislého jazyka. Zabývá se také jazykovými kontakty, zejména se standardní korejštinou a jako hlavní uvádí autorka otázku jejího vlivu na dialekt Čedžu. V praktické části práce je představena morfologii jmenných a slovesných výrazů dialektu korejského ostrova Čedžu v porovnání se standardní korejštinou a v případě jmenných výrazů i se středověkou korejskou gramatikou, u slovesných výrazů zejména s dalšími dialekty. Výsledky jsou posléze zhodnoceny jako relevantní pro posouzení oprávněnosti hodnocení jazyka ostrova Čedžu jako dialektu korejštiny či nikoliv.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Práce je logicky postavena, zahrnuje ve své struktuře všechny podstatné části potřebné k dosažení vytčeného cíle, tedy v oblasti morfologického porovnání dialektu ostrova Čedžu se standardní korejštinou. Jednotlivé části jsou v zásadě vyvážené a poskytují celkový přehled v rámci uvedeného tématu. Část týkající se slovesné morfologie je ve srovnání s předchozí částí týkající se morfologie jmenných výrazů rozsáhlejší, zachycuje a popisuje systém tvarů, ale neobsahuje v úvodu zmiňované srovnání se starší korejštinou. Autorka svá tvrzení dokládá velkým množstvím příkladů, které uvádí téměř vždy v kontrastu se standardní korejštinou, čímž velmi vhodně ilustruje popsání rozdílů.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

1. Struktura argumentace.

Práce je vhodně členěna, její části logicky navazují a směřují k vytčenému cíli. Teoretická část představuje jednotlivé oblasti, které se týkají v současnosti probíhající diskuze o revizi postavení dialektu ostrova Čedžu a jeho určení jako samostatného jazyka, vymezeného vůči zákonem stanovené standardní korejštině. Je poněkud matoucí, že je po důkladné diskuzi nad touto otázkou volí autorka při označení příkladů termín čedžuský jazyk v celé praktické části své práce. V závěru však hodnotí čedžuský jazyk jako dialekt, což obrací opět pozornost k již dříve uvedené argumentaci.

V další části se podrobně zabývá dialektologií a její historií v případě korejštiny. Souhrnně představuje hlavní rysy čedžuského nářečí, počínaje fonetickými specifiky, jež však u nejmladší generace již nenachází. Zabývá se stručně morfologií, která je do detailu představena v praktické části, a lexikem, zejména přejatými výrazy. Pozornost věnuje jazykovým kontaktům, zejména se standardní korejštinou a jako hlavní uvádí autorka otázku jejího vlivu na dialekt Čedžu. Tento vliv není však dostatečně specifikován a konkretizován, jsou popsány historické souvislosti, ale konkrétní jevy nejsou prezentovány jako důsledek kontaktu. Některé části jsou ve srovnání s jinými poněkud stručné, např. uváděné období kontaktu s japonštinou (str. 72) je ilustrováno jen v několika lexikálních příkladech, narozdíl od dalších jazykových kontaktů, jimž je věnována pozornost podstatně větší. Navzdory prostoru, který autorka jazykovému kontaktu věnuje, není v práci jasně uvedeno, zda a jak tyto

kontakty ovlivňují hodnocení čedžuského dialektu jako samostatného jazyka, což je tématem této práce.

Praktická část je velmi důkladným srovnáním morfologie jmenných a slovesných výrazů čedžuského dialektu se standartní korejštinou, prezetovaným přehledně na řadě příkladů. Morfologie jmenných výrazů zahrnuje srovnání se středověkou korejštinou, upozorňuje na souvislosti a vytýká specifika. Morfologie slovesných výrazů představuje čedžuský dialekt ve srovnání se standartní korejštinou, nezahrnuje však vztah k historicky používaným morfologickým prostředkům. V závěru autorka hodnotí na základě provedené analýzy klasifikaci čedžuského nářečí jako samostatného jazyka.

2. *Formální úroveň práce*

Práce je psána kultivovaným, dobře srozumitelným jazykem. Terminologie je užívána vhodně až na několik drobných odchylek, např. termín izoglosa či poněkud matoucí používání terminologie označující koncovky (např. užívání vlastního termínu - předkoncovka), přičemž je terminologie již zavedená a autorka se o ni na řadě míst práce opírá (viz Pucek 2005). Přepisy korejštiny českou vědeckou transkripcí a transliterací považuji za dostatečně ilustrativní pro dané účely. Přepisy příkladů podle lipské konvence jsou přínosem, je otázkou, zda v práci psané v češtině je vhodné částečné užití angličtiny. Poznámkový aparát je bohatý, vhodně používaný. V práci je užito řady schémat a tabulek, jež vhodně ilustrují komplikované jevy a zprostředkovávají potřebné srovnání. Jen v několika případech by bylo vhodné takovou tabulku doplnit a nahradit dlouhý výčet, např. str. 104 a jinde, na str. 54 u výčtu studií publikovaných v různých dekadách by byl vhodný graf, přehlednosti by prospělo též rozdělit příliš obsáhlou tabulku na str. 210 – 214.

3. *Práce s prameny či s materiálem*

Autorka pracuje se zdroji průhledně, cituje dostatečně a vhodným způsobem. Protože zakládá své příklady na sbírkách dialektů, některé příklady opatřuje zdrojem, jiné ovšem nikoliv. Není tedy vždy jasné, odkud příklady čerpá, neboť v úvodu nespecifikuje své zdroje dostatečně konkrétně. Bibliografie je dostatečná a zahrnuje reprezentativní zdroje k danému tématu, zejména četné zdroje týkající se přímo čedžuského dialektu. Nezmiňuje nicméně některé obecnější dialektologické zdroje, např. obsáhlé dílo Korean collection of Dialect Data (한국방언자료집, 1987-1995), které by poskytlo vhodná data k analýze. Jako drobný nedostatek je možno hodnotit též, že v práci citovaný text dekretu krále Sedžonga není uveden v seznamu literatury.

4. *Vlastní přínos*

Práce má do jisté míry kompilační charakter a spojuje v sobě řadu zdrojů a jejich výsledků. Přínosem práce je zejména zevrubný popis jazykových prostředků zkoumaného čedžuského nářečí prezentovaný přehledně ve vztahu ke standartní korejštině, doplněný o případné srovnání s dalšími nářečími Koreje a historickou podobou jazykových prostředků. Díky tomu je možno zejména v sekci morfologie nominálních výrazů posoudit, zda jsou gramatické prostředky archaické a tedy systémově se odlišující od standartu, což ve své práci autorka potvrzuje. Novum této práce spočívá v tomto komplexním srovnání čedžuského dialektu se standartem a středověkou korejštinou, kterou provádí v první sekci praktické části práce týkající se jmenných výrazů. Přínosem je také důkladný rozbor probíhající diskuse a snah o změnu klasifikace čedžuského dialektu na samostatný jazyk včetně zasvěcené argumentace.

Dotazy k obhajobě

1. V práci nezmiňujete proces, jakým došlo k zařazení čedžuského dialektu-jazyka na seznam ohrožených jazyků UNESCO. Můžete přiblížit jeho historii?

2. V části týkající se nominálních výrazů uvádíte řadu spojovacích partikulí v čedžuském nářečí – existují specifické důvody, proč je zrovna tato kategorie tak bohatá? Jsou používány všechny prostředky rovnocenně stejnými mluvčími, nebo je zde vliv např. nářečních oblastí v rámci čedžuského dialektu, věku apod.?

IV. Závěr

Práce přesvědčivým způsobem představuje aktuální téma čedžuského dialektu a jeho klasifikace, zmiňuje též otázku jeho vývoje, tedy úpadku a pokusy o jeho řízenou revitalizaci. Přehledná analýza morfologických prostředků jmenných a slovesných výrazů poskytuje doklady pro posouzení relevantnosti hodnocení v rámci morfologie.

Předběžně klasifikuji předloženou disertační práci jako *prospěla*.

5. 2. 2023

Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.